

1997
jonge Maaskantprijs
Christian Rapp

JURY
Bernard Colenbrander
Tracy Metz
Kees Rijnboutt

READER
Maartje Taverne

JURYRAPPORT

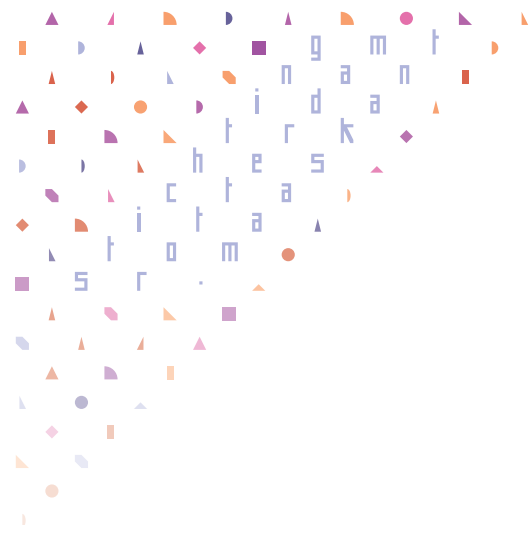
Wankel evenwicht tussen introvertie en 'de' wereld

Het werk van Christian Rapp biedt volgens de jury 'ruimschoots aanleiding hem voor te dragen voor de 1997-aflevering van de Rotterdam-Maaskantprijs voor Jonge Architecten. Het werk appelleert uiterst principiële aan ambachtelijkheid van het architectenberoep en tegelijk stelt het de inhoud van het ontwerpen in meer filosofische termen aan de orde. Precies die schaarse combinatie die momenteel relevant is.'

De jury weegt daarbij twee uitgangspunten mee: de prijs kan een stimulans zijn voor desnoods niet helemaal voldragen gedachtengoed. En: de enige maatstaf om het werk van een architect te waarderen is het gerealiseerde gebouw, dat het alfa en het omega vertegenwoordigt van het ontwerpvlak. Met name bij het tweede punt laat de jury zeer uitgebreid weten wat hij vindt van het architectuurklimaat in het algemeen. Er wordt een brede diagnose gesteld over de explosie van vorm, materiaal en kleur, de snelle 'postmodernisering van Nederland', de populariteit van textuur en sculpturaliteit, waardoor een uitstaltkast van stilistisch en ambachtelijk vermogen is ontstaan.

De vragen naar de diepere motieven van de architecten blijven echter onbeantwoord, aldus de jury. Wat is de boodschap van de opeenvolging van schoonheid in wisselende gedaantes? Wat moeten we met al dit eclecticisme? Leidt het niet de aandacht af van wezenlijker zaken onderhuids, zaken die bijna allemaal de ruimtelijke orde in bredere zin betreffen? Dat kunnen kwesties zijn als het inefficiënte grondgebruik waarop Nederland ondanks een overkokende Randstad het patent houdt, of de samenstelling van het Nederlandse Landschap uit een weinig vitale mix van woningen en kantoren. Ook kan het gaan om het feit dat bij het maken van een gebouw een concrete gebruiker steeds minder in het spel is, er alleen wordt gedacht aan universele huurders en er dus een neutraliteit ontstaat die 'minder dan niks' betekent.

Ondanks alle uiterlijk vertoon krijgt de architectuur geen vat op deze problemen. De selectie van een winnaar, schrijft de jury, zal niet moeten gaan over ambachtelijke of stilistische vernieuwing waarmee geen ander doel gediend lijkt dan uiterlijk vertoon, maar wél over visie op programma, maatschappij en filosofie. Twee kandidaten komen daarbij in beeld. En ook

dit keer, net als in 1995, wordt de niet-uitverkorene met name genoemd en met woorden gelauwerd. Crimson, het architectuurhistorisch collectief te Rotterdam, neemt de juryleden voor zich in door een berg beschouwend werk waarbij de urbane analyses het hoogtepunt vormen. Omdat de Rotterdam-Maaskantprijs voor Jonge Architecten niet bedoeld is voor beschouwend werk, wordt Crimson vooral geprezen omdat het een barrière slecht tussen het architectuurhistorische en ontwerpende bedrijf. De betrokkenheid van het collectief bij Leidsche Rijn en Hoogvliet laat een connectie zien van ontwerp enerzijds en theorie en geschiedenis anderzijds. Niet altijd levert dit, volgens de jury, een schitterende fusie van alle elementen op. Ondanks diep respect voor het indrukwekkend intellectueel spektakel blijft er twijfel over de balans van het totale pakket.

Reden dat men kiest voor Christian Rapp. Bij hem gaat het juist niet om de tijdgebondenheid van de architectonische opgave, maar om de bruikbaarheid van historische artefacten die opgevat worden als dragers van essentiële eigenschappen. De jury refereert aan Rapps opstel 'De orde van het gebouw'. Vier criteria worden geciteerd: het gebouw heelt een overduidelijk structurerend concept; het is een absolute 'alien'; het heelt subtiele verwijzingen naar de traditie in hoogst abstracte vorm; en tenslotte: het heelt een op sensibele waarneming berustende, blijkbaar irrationele ingreep ondergaan, die alles weer in twijfel trekt. Deze laatste stelling gaat over de onmogelijkheid om een zuiver concept te realiseren.

De afwerping van tijdgebondenheid uit zich bij Rapp in scepsis omtrent kortstondige modes in de recente architectuur. In algemene zin is hij negatief over de mediativering van het architectenberoep. Hij zegt dat hij de rust wil verdedigen om tot een grondige architectuurovertuiging te komen. Een wankel evenwicht tussen de noodzakelijke introversie en de onontbeerlijke architectonische verplichting om zich met de wereld te verstaan door opdrachten te verwerven en door prijzen te aanvaarden. Het bewustzijn van dit wankel evenwicht kan men beschouwen als de belangrijkste bijdrage tot dusver van Rapp aan het Nederlands architectuurdebat, zegt de jury. De regels waaraan hij zich wijdt, bieden kritisch weerwerk vanaf het domein van de architectuur.